

GEÇMİŞTE VE GÜNÜMÜZDE GÜMÜŞHANE
SEMPOZYUMU
(13-17 Haziran 1990)

Bildirileri basıma hazırlayan
Prof.Dr.Nasuhi Ünal KARAARSLAN

ANKARA-1991

578

EK : AHMET ZİYAÜDDİN GÜMÜŞHANEVİNİN ESERLERİ :

- 1-Levâmiu'l-ukûl
- 2-Râmûzu'l-ehâdis
- 3-Câmiü-turuki'l-evliyâ
- 4-Akâidu ehl-i sünnet ve'l-cemâat
- 5-Devâü'l-müslimîn
- 6-Garâibu'l-ehâdis
- 7-Rûhu'l-Ârifin
- 8-Câmiu'l-mutun
- 9-Necatü'l-gâfilin
- 10-Fedâilü'l-çihâd
- 11-Menâsikü'l-hâcc
- 12-Hadîsü'l-erbaîn
- 13-Risâletü fi'l-muhâcere
- 14-Müstağniş-şurûh
- 15-Esrâru't-tarîk
- 16-Mecâmiu'l-usûl
- 17-Câmiu'l-usûl fi'l-evliya
- 18-Mecmuatü'l-ehzâb
- 19-Kitâbu'l-ârifin
- 20-USûlu Aşere'nin Hulaseten Beyanı
- 21-Letâfü'l-hikem
- 22-Netâicü'l-ihlâs
- 23-Câmiu'l-menâsik
- 24-Kitâbu'l-âbir fi'l-ensâr ve'l-muhâcir
- 25-Kitâbu-metâlibi'l-mücâhidin
- 26-Risâletü'l-makbûle fi hakki'l-müceddid
- 27-Vasiyetleri...

SEÇKİN ÂLİM VE BÜYÜK YETİŞTİRİCİLERDEN
GÜMÜŞHANELİ GERDAN-KIRAN ÖMER HULUSİ
EFENDİ(.....1875)

Doç. Dr. Necmettin TOZLU*

Ömer Hulusi Efendi'nin Osmanlı uleması içerisinde kendine has önemli ve seçkin bir yeri vardır. Üstün bir karakter ve dosdoğru bir yapıya sahip olan Ömer Hulusi Efendi, aynı zamanda tenezzülsüz bir ruha ve olgun bir şahsiyete de maliktir.

Uzun süre 'Huzur Dersleri'nde görev almış, müderrisliğin en yüksek derecesi olan Dâr'ul-Hadis derecesine kada yükselmiştir. Bütün bunların dışında Ömer Hulusi Efendi Mecelle Cemiyeti Reisliği'nden, Meclisi Tedkikâtı Şer'iyye azalığına kadar bir çok önemli görevlerde de bulunmuştur.

II. Abdulhamid ve V. Murad şehzadeliği sırasında Ömer Hulusi Efendi'nin talebeleri olmuşlardır. Her iki padişah da öğrenimleri esnasında Türkçe derslerini Ömer Hulusi Efendi'den almışlardır.

Bu derece önemli bir şahsiyet hakkında şimdiye kadar başlıbaşına her hangi bir araştırma yapılmış değildir. İnsanımıza, değerlerimizin taktimi düşünen kafalar için önemli bir borçtur. Bu yüzden, bu derin ve çaplı alimi, beş yetiştiriciyi kısa da olmsa tanıtmamız gerekmektedir. Ancak onun ve benzeri alimlerin değerinin daha net ve aydınlık bir şekilde ortaya konulabilmesi için, huzur derslerinin tanıtımı zaruridir.

HUZUR DERSLERİ

Huzur dersleri tarihimizde ulu bir müessesedir. Bir eşine dünya tarihi içerisinde rastlanmayan müstesna bir eğitim-öğretim kurumudur. Tamamen biz'e hastır. Orijinaldir. Bu değerli müessese de, eğer Mardinizade Ebu'l-Ula Mardin olmasaydı, bir çok diğer önemli kurumumuz gibi tarihe gömülüp gidecekti. Gerçekten de bu önemli müessese hakkında da yeterli inceleme ve araştırma yapılmış değildir. Bu konuda henüz tüm kaynaklar taranmadığı gibi, yeterli kaynağa da sahip olduğumuz iddia edilemez.

Bu kurum ta iki yüz yıl sürmüştür. Bu müddet içerisinde binlerce ders halkası oluşturulmuş, fevkalade meclisler toplanmış, çok değerli alimler fikirlerini ifade etme imkânı bulmuşlardır. Bütün bunlar ne çare ki, günü gününe kayda geçirilerek bize kadar intikal ettirilmiş değildir.

Gerek bu yüzden, gerekse huzur dersleri halkalarına katılıp, her türlü fedakarlığa katlanan, kendilerini bütün benlikleriyle ilme veren huzur dersleri alimleri hakkında aydınlatıcı araştırmalar yapmak ta ayrı bir yükümlülüktür.

İmparatorluk döneminde İstanbul sadece Müslümanların değil, tüm dünyanın başta gelen kültür merkezlerinden biriydi. Dünyanın nabzı, askeri, fikri ve terbiyevi yönden olduğu kadar, kültürel yönden de İstanbul'da ataktaydı. Bu yüzden her türlü faydalı yenilik ve icratlar, dalga dalga İstanbul'dan

*) Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Eğitim Bil. Bölümü,
VAN

150138

ÖMER HULÛSÎ EFENDÎ

---

1 MEHMET ŞAMİL BAŞ, Ömer Hulûsî ve Dîvân'ı (İnceleme-Metin), Dokuz Eylül Üniversitesi, Doktora, 2013